

Posudek oponenta diplomové práce

Autor: Šárka Málková

Téma: Souhlas dítěte a rodiče s osvojením

Oponent: JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.

Autorka si za předmět bližšího zkoumání zvolila problematiku souhlasu k osvojení nezletilého dítěte. Téma je tedy značně tradiční, současně je však třeba podotknout, že doznalo v souvislosti s přijetím stávajícího občanského zákoníku řady změn. Jeho bližší rozbor v podobě diplomové práce je tedy v dnešní době žádoucí.

Práce je rozčleněna do devíti ucelených částí (pomněme-li *Úvod* a *Závěr*). Diplomantka přitom téma zpracovává šířeji. Zaobírá se i obecnými podmínkami osvojení, vývojem jeho úpravy či řízením o osvojení. Je však třeba dodat, že práce svým rozsahem překračuje požadavky kladené na diplomovou práci a na jistý širší výklad je zde tedy prostor. Jádro samotné práce pak jednoznačně tvoří výklad o souhlasu rodiče, resp. dítěte s osvojením.

Odborná úroveň zpracování vykazuje světlé i stinné stránky. Ocenit je třeba zejména přístup autorky. Téma jí viditelně zajímá a zpracovává je se zjevným zápallem a zaujetím. Pracuje přitom s dostupnými odbornými zdroji (byť občas poněkud jednotvárně), hojně je využívána i judikatura (byť se občas autorka nechává v dalším výkladu unést jejími závěry a nezohledňuje změny v právní úpravě, ke kterým došlo po přijetí použitých rozhodnutí). Zásadní slabinou práce, která ji značným způsobem znehodnocuje a negativně se projevuje do jejího celkového hodnocení, je stylistika a celkově nedbalý přístup k jazykovému projevu. Diplomantka zjevně zanedbala finální revizi odevzdaného textu, a čtenáři tak připravuje průběžné v celém rozsahu práce nemilá překvapení v podobě nelogických, resp. zmatených vyjádření. Při čtení je třeba se mnohdy vracet jen proto, aby čtenář zjistil, že dané spojení opravdu postrádá vnitřní logiku. Za všechny lze uvést například následující: *...místi nich vykonávat rodičovskou odpovědnost v tomto ohledu. – s. 27; Tím společnost přijímá dítě jako svébytného jedince a pochopení společnosti, že o dítěti samotném nemohou rozhodovat jen třetí osoby, bez ohledu na skutečnost, že by těmito osobami byly osoby dítě milující, tedy rodiče či zákonní zástupci. – s. 27; Účel tohoto institutu byl zaveden v roce 1958, který spočíval právě v tom... - s. 31; ...ve vztahu k zájemci o osvojení, se kterým se zkontaktoval v rozporu se zákonným zákazem zprostředkování osvojení než jinými osobami než příslušnými orgány sociálně-právní ochrany dětí. – s. 33; Po dobu tří měsíců je však skutečně nutné tuto dobu vyčkat ... - s. 34; Není přece důvod rodiči bránit, aby souhlas, aby souhlas odvolal i později... - s. 36; Zejména se jedná situaci, kdy je rodič dítěte zbaven rodičovské odpovědnosti a zároveň dát souhlas k osvojení ... s. 37; Může jít jak o nezájem hrubý či napravitelný. – s. 37; Zda nebude vyžadován souhlas rodiče k osvojení dítěte, je nutné posoudit, zda je tu takový nezájem rodiče o své dítě. – s. 39; Pokud je soud schopen a jiné instituce zajistit ať už přítomnost rodičů a posoudit jejich zájem o dítě, je nutné zjistit, zda o dítě nemají zájem nebo jsou v takové situaci, kdy o něj zájem mít nemohou. – s. 40; ...je překážkou, aby mu byla poskytnuta řádnou péče. – s. 40; V případě, kdy soud rozhodne o zbavení udělení souhlasu rodiče, musí být splněny všechny zákonem dané podmínky a o jejich splnění nesmí být pochyb. – s. 40; Na základě nálezu Ústavního soudu jednoznačně vyplývá, že soud nemůže rozhodovat jen na základě podmínek, které jsou stanoveny zákonem pro stanovení, zda tu je nezájem rodiče dítěte nebo není,*

ale musí posuzovat rodiče, jako konkrétní osobu. – s. 41; K době šesti měsíců, jako pro posouzení nezájmu rodiče dítěte se vyjádřil i Ústavní soud ve svém nálezu... - s. 42. Uvedený přehled je toliko výběrem stylistických nedostatků v jediné části práce, nedostatky se však bohužel vyskytují průběžně v celém textu, a to ve velkém počtu. Je přitom bohužel zřejmé, že právě prokázání schopnosti dobře formulovat své myšlenky odborným právním jazykem je snad nejdůležitější dovedností, kterou má každý diplomant při tvorbě své práce osvědčit. Diplomantka tímto svým přístupem své snažení značně a nenapravitelně sráží, čtenáře pak místy vyloženě trápí. Jen pro doplnění je třeba dodat, že se v práci nevyvarovává i řady překlepů či pravopisných pochybení (vyplívá/vyplívající – s. 5, 6, 7, 8, 20, 14, 18, 20).

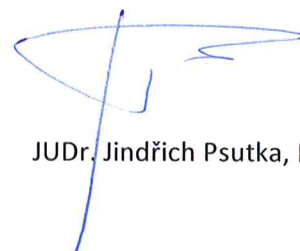
Autorka se v práci dopouští i dílčích věcných pochybení (domněnky otcovství jsou 4 a nikoliv 3 – s. 26; souhlas otce k osvojení se vyžaduje, i když jde o dítě nemanželské – s. 27; 6 měsíční lhůtu nezájmu o dítě znala dřívější úprava zákona o rodině – s. 41, 42; zákon nikde nekalkuluje se souhlasem dítěte, který by měl být starší, resp. mladší než dvanáct let – s. 44 a 47 aj.). Občas si autorka poněkud odporuje. Na s. 86 a 87 například uvádí, že institut osvojení se neustále v průběhu let mění a dále vyvíjí a že nová úprava nám přinesla změny pozitivní i negativní, na s. 88 však konstatuje, že zákoník č. 89/2012 Sb., nepřinesl výrazné změny.

Práce s odbornými zdroji je na odpovídající úrovni (viz též výše). Poznámkový aparát svým rozsahem odpovídá požadavkům kladeným na diplomovou práci, autorka však měla jeho podobu ujednotit (někdy například uvádí autory s tituly, jindy nikoliv).

S ohledem na podané posouzení je třeba konstatovat, že předložená diplomová práce vykazuje řadu výrazných nedostatků. Zejména zmiňovanými stylistickými pochybeními, které je možné nalézt v celém odevzdaném textu, autorka své úsilí a zejména výsledný dojem značně sráží. Z pohledu oponentního posouzení je třeba říct, že je to jistě škoda. Z práce totiž jinak číší její zájem o zvolenou problematiku i úsilí, které jejímu vypracování věnovala. I s ohledem na právě uvedené práci ještě k obhajobě **doporučuji**, navrhuji jí však hodnotit nejlépe jako **dobrou**.

Při obhajobě by se autorka měla zaměřit na vysvětlení, respektive vyvrácení vytýkaných pochybení a dále pak zejména na shrnutí a zhodnocení negativ, která dle jejího názoru přineslo přijetí stávajícího občanského zákoníku v úpravě osvojení.

V Plzni dne 16. května 2016

JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.